

Nowy Sącz
lipiec-sierpień 2015

L'arte Organica

XIV SADECKI
FESTIWAL
MUZYKI
ORGANOWEJ

L'arte Organica

Dyrektor Festiwalu:
Antoni Malczak

Biuro organizacyjne:
Liliana Olech
Danuta Głąb
Katarzyna Kozuch
Mirosława Wiktorowska

Prowadzenie:
Regina Gowarzewska

Kierownictwo artystyczne:
prof. Mirosława Semeniuk-Podraza

Koncerty odbędą się
w Bazylice św. Małgorzaty
Wstęp wolny

Organizator:

instytucja kultury
Województwa
Małopolskiego

SOKÓŁ
Małopolskie Centrum Kultury

Małopolskie Centrum Kultury SOKÓŁ
Instytucja Kultury Województwa
Małopolskiego

Małopolskie Centrum Kultury SOKÓŁ
ul. Długosza 3, 33-300 Nowy Sącz
e-mail: kontakt@mcksokol.pl
www.mcksokol.pl

Współorganizatorzy:

Patronat medialny:

Sądeczanin

**GAZETA
Krakowska**

4 lipca (sobota), godz. 19.15

MUZYKA Z CZTERECH WIEKÓW

Per AHLMAN – organy (Szwecja)

21 lipca (wtorek), godz. 19.15

CZESCY MISTRZOWIE

Hana BARTOŠOVÁ – organy (Czechy)

30 lipca (czwartek), godz. 19.15

NIEZWYKŁE GŁOSY

Lilianna ZALESIŃSKA – mezzosopran (Polska)

Jan BOKSZCZANIN – organy (Polska)

13 sierpnia (czwartek), godz. 19.15

BACH, LECZ NIE TYLKO

Imrich SZABÓ – organy (Słowacja)

Zapraszamy Państwa do Bazyliki św. Małgorzaty w Nowym Sączu na cztery koncerty organowe, których programy zaproponowali nasi goście – organiści z czterech krajów: Szwecji, Czech, Polski i Słowacji. W bogactwie utworów, które zabrzmiały, każdy z nich nadał koncertowi chociażby mały rys narodowy. Szczególnie pod tym względem zapowiada się zgłębianie meandrów muzyki skandynawskiej, wciąż dla nas mało znanej. Jednak, jeżeli ktoś uważa, że muzyka naszych południowych sąsiadów jest u nas bardziej rozpowszechniona, to w nowosądeckiej Bazylice odkryje z pewnością całkiem nowy świat dźwięków.

Co ciekawe, wszyscy nasi goście w programach umieścili muzykę Johanna Sebastiana Bacha. Jego fugi i chorały są bowiem od wieków materia zapładniającą umysły zarówno wykonawców, jak i słuchaczy. Dziś, gdy wsłuchujemy się w misterne konstrukcje dźwięków, trudno nam uwierzyć, że współcześni Bachowi i kolejne pokolenia przez blisko 100 lat nie spostrzegli jego geniuszu. Może dlatego, że nie burzył zastanego porządku muzyki, tylko dokonał syntezy osiągnięć swojej epoki, stając się wyznacznikiem drogi rozwoju epok następnych. Zacytujmy tu wspaniałego polskiego, XX-wiecznego kompozytora Karola Szymanowskiego: „Gigantyczna zaiste postać, absolutny afirmator wyzwolonej muzyki, Johann Sebastian Bach, który, skupiwszy jak w soczewce, w swym olbrzymim dziele, wszystkie dotychczasowe wysiłki, nadał mu jakiś niezmierny, nie znany przedtem blask i świetność, stając się w ten sposób punktem wyjścia dla wszystkiego, co miało potem nastąpić.”

Zapraszamy więc serdecznie na koncerty, które pozwolą spotkać się ze sztuką muzyki organowej i jej mistrzami, twórczymi od XVII wieku.

REGINA GOWARZEWSKA

Absolwentka Wydziału Wokalno-Aktorskiego katowickiej Akademii Muzycznej w klasie prof. Stanisławy Marciniak-Gowarzewskiej. W Operze Śląskiej w Bytomiu zadebiutowała rolą Magdaleny w operze *Rigoletto* Giuseppe Verdiego. Przez szereg lat współpracowała z tą sceną, wykonując role mezzosopranowe. Koncertuje, ale także pisze. Etatowo związana była między innymi z „Trybuną Śląską” i „Dziennikiem Zachodnim”. Jest cenioną publicystką, współpracującą ze specjalistycznymi periodykami poświęconymi muzyce. Jest współautorką wydawnictw: „Pół wieku Opery Śląskiej”, „Adam Didur z Woli Sękowej” i „Artyści z Zagłębia” oraz autorką publikacji „60 lat Filharmonii Zabrzeńskiej”. Dla Opery Śląskiej w Bytomiu redaguje dwumiesięcznik „Opera Cafe”. Ukończyła studia podyplomowe w Górnośląskiej Wyższej Szkole Handlowej w Katowicach na kierunku Public relations. Pełni funkcję rzecznika prasowego wydarzeń artystycznych związanych z muzyką klasyczną.

W ostatnich latach zapraszana także jako prelegent i konferansjer, prowadząc koncerty w wielu miastach w kraju i współpracując z licznymi instytucjami kultury. Pracuje w Filharmonii Śląskiej w Katowicach, gdzie zajmuje się koncertami edukacyjnymi dla dzieci i młodzieży. W katowickiej Akademii Muzycznej uczy specjalistycznej literatury wokalne, a na kierunku niestacjonarnym jest nauczycielem śpiewu solowego.

Została odznaczona medalem „Zasłużony dla Kultury Polskiej”.

fol. Tomasz Zakrzewski

Program pierwszego koncertu jest pokłonem złożonym muzyce Skandynawii, poczynając od kompozycji twórcy z I połowy XVII wieku – Martina Dübena, który pochodził z rodziny specjalizującej się w grze na organach i działającej w Sztokholmie. XIX wiek reprezentować będzie Duńczyk – Niels Wilhelm Gade – kompozytor, dyrygent, skrzypek i organista. Kształcił się w Lipsku pod kierunkiem Feliksa Mendelssohna-Bartholdy’ego (którego muzyka również zabrzmiała w tym koncercie). Działał jednak głównie w Kopenhadze, gdzie był współzałożycielem Konserwatorium Kopenhaskiego, a do jego uczniów należał m.in. Edward Grieg. Wczesne kompozycje Gadego były utrzymane w stylu narodowym, nawiązującym do literatury skandynawskiej. Jednak ten kierunek porzucił już podczas nauki w Lipsku. W XX wiek wprowadzi nas twórczość Szweda Kurta Atterberga, który zasłynął głównie jako twórca muzyki baletowej i operowej. Ogromny wpływ na jego twórczość miała też fascynacja szwedzkim folklorem. Co ciekawe, z wykształcenia był także inżynierem i realizował się zawodowo z powodzeniem na obydwu tych polach.

Poznawania muzyki Północy dopełni twórczość Rune Lindstena, współczesnego nauczyciela matematyki i fizyki, który komponowaniem zajął się dopiero jako 40-latek. Inspiracją dla niego są zawsze fragmenty z Biblii – twierdzi, że „Bóg przemawia do ludzi nie tylko słowami, ale też poprzez muzykę”.

Oczywiście, nie zabraknie twórczości Johanna Sebastiana Bacha. Jego *Preludium* i *fuga G-dur BWV 541* powstały w okresie weimarskim, około 1712 roku, podlegały jednak wielu przemianom. Na przykład organista i kopista nut J. P. Kellner dodał fragment z *Sonaty organowej nr 4* Bacha, jako rodzaj intermezzo pomiędzy preludium i fugą. Zainspirowany twórczością Bacha – Feliks Mendelssohn-Bartholdy, wielki propagator dorobku barokowego mistrza, wręcz jego „odkrywca” po latach zapomnienia, skomponował sześć *Sonat organowych* op. 65, z których czwartą również usłyszymy w koncercie.

4 lipca (sobota), godz. 19.15

MUZYKA Z CZTERECH WIEKÓW

Per AHLMAN – organy (Szwecja)

Johann Sebastian Bach

(1685–1750)

Preludium i fuga G-dur BWV 541

Preludia chorałowe:

Von Gott will ich nicht lassen BWV 658

An Wasserflüssen Babylon BWV 653

Martin Dübén

(1598–1649)

Surrexit Christus hodie

Feliks Mendelssohn-Bartholdy

(1809–1847)

Sonata IV, B^b-major

Allegro con brio

Andante religioso

Allegretto

Allegro maestoso e vivace

Kurt Atterberg

(1887–1974)

Preludium i fuga

Rune Lindsten

(1932)

Grace and presence

My soul rejoice in the hope
(szwedzka muzyka ludowa)

Niels Wilhelm Gade

(1817–1890)

3 Tonepieces, op. 22
Allegretto C-dur
Moderato F-dur

Per Ahlman

Urodził się w Sztokholmie w 1958 roku. Naukę gry na organach rozpoczął w liceum, w klasie słynnego szwedzkiego organisty Rune'a Engso. Teorii muzyki i kontrapunktu uczył się z kolei pod okiem kompozytora Björna-Wilho Hallberga. W 1978 rozpoczął naukę w Królewskiej Akademii Muzycznej w Sztokholmie, gdzie studiował organistykę w klasie profesorów: Gottharda Arnéra i Rune'a Engso oraz improwizację pod kierunkiem Andersa Bondemana. W 1982 ukończył z wyróżnieniem studia w zakresie gry na organach, pianinie i śpiewu. Był pierwszym studentem w Szwecji, który uzyskał najlepszy wynik z teorii muzyki i kontrapunktu. Cztery lata później otrzymał

fot. archiwum Artysty

dypłom potwierdzający ukończenie studiów z muzyki organowej, z praktycznej gry na organach. Brał udział w wykładach i kursach mistrzowskich u takich pedagogów-organistów jak Michael Schneider i Marie-Claire Alain.

Od 1994 pracuje jako główny organista w Kościele Świętej Trójcy w Gävle, gdzie w każdy czwartek gra recitale solo oraz organizuje inne koncerty kameralne. Jest dyrektorem artystycznym Międzynarodowego Tygodnia Organowego, który odbywa się w Gävle od 1975. Współpracuje również z tamtejszą Orkiestrą Symfoniczną.

W 1985 i 2000 wykonał dwukrotnie cały katalog dzieł organowych Johanna Sebastiana Bacha.

Od 1987 uczy gry na organach. Do roku 1994 sprawował funkcję dyrektora w Sjöviks Folkhögskola – szkole muzycznej dla dorosłych, gdzie był również egzaminatorem (1992–1999) i nauczycielem gry na organach do 2000.

Koncertował na całym świecie, m.in.: w Szwecji, Danii, Czechach, Finlandii, Austrii, Włoszech, Polsce, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, Ukrainie i Stanach Zjednoczonych.

Oprócz Johanna Sebastiana Bacha w programie drugiego koncertu znajdują się utwory dwóch Włochów: Benedetto Marcello (żył na przełomie XVII i XVIII wieku) oraz Vincenzo Belliniego, XIX-wiecznego mistrza opery i stylu „bel canto”, ale też muzyki instrumentalnej. Ten wieczór jednak będzie należał do muzyki czeskiej. Josef Seger jest jednym z najwybitniejszych przedstawicieli czeskiej szkoły organowej XVIII wieku. Był również wybitnym pedagogiem, a jego ćwiczenia na bas figurowany przez lata rozwijały kolejne pokolenia organistów. Napisał setki preludiów, fug, toccat, a także msze, motety i psalmy. Wiele z nich zachowało się w manuskryptach. Ten, urodzony w 1716 roku kompozytor będzie najstarszym czeskim twórcą, którego kompozycje usłyszymy.

Typowym przedstawicielem klasycyzmu w muzyce był Jan Křtitel Vaňhal, uczeń Karla Dittersa von Dittersdorfa. Jego liczne symfonie miały wpływ na twórczość samego Wolfganga Amadeusza Mozarta. Zasłynął jako pierwszy muzyk, żyjący wyłącznie z komponowania. Jego muzyka od końca XX wieku przeżywa swoisty renesans. W XIX wiek muzykę czeską wprowadził Jan Křtitel Kuchař, nie tylko organista, ale również mandolinista, klawesynista i dyrygent operowy. W tej ostatniej roli wpisał się w historię muzyki jako dyrygent praskiego prawykonania *Łaskawości Tytusa* Mozarta. Obecnie najczęściej wykonywaną jest jego muzyka organowa, m.in. dwa koncerty, fugi i toccaty. Typowym z kolei romantykiem był Josef Klička, którego największą pasją była muzyka symfoniczna. Stąd też, pisząc swoją organową *Fantazję nr II*, oparł ją na poemacie symfonicznym *Wyszehrad* Bedřicha Smetany z cyklu *Moja Ojczyzna*. Bogaty dorobek kompozytorski już XX-wiecznego kompozytora Bohuslava Martinů czyni z niego jednego z czołowych czeskich twórców. Właściwie nie ma gatunku muzycznego, w którym by się nie sprawdził. Organowa kompozycja *Vigilie* powstała w 1959 roku, Martinů nie zdołał jednak ukończyć jej przed śmiercią. Utwór ukończył Bedřich Janáček.

Zmarły w 2007 roku kompozytor Petr Eben zafascynowany był pracami czeskiego filozofa i teologa z epoki baroku, Johanna Amosa Comeniusa *Labyrint světa a ráj srdce* (*Labirynt świata i raj serca*). Mówił, że to dzieło o pielgrzymie, który wędruje przez labirynt świata nie znajduje niczego, więc głowę swą zwraca do Boga. Kompozycja, której fragmenty otworzą i zakończą koncert, powstała gdy sam Eben wędrował z koncertami po świecie, a za jego podstawę posłużyły grane wówczas improwizacje

21 lipca (wtorek), godz. 19.15

CZESCY MISTRZOWIE

Hana BARTOŠOVÁ – organy (Czechy)

Petr Eben

(1929–2007)

Prolog

*The Labyrinth of the World
and Paradise of the Heart*

Johann Sebastian Bach

(1685–1750)

Chorały:

Wenn wir in höchsten Nöthen sein BWV 641
Gott, der Vater wohn uns bei BWV 748

Josef Seger

(1716–1782)

Toccata i fuga C-dur

Jan Křtitel Kuchař

(1751–1829)

Adagio As-dur

Fantazja e-moll

Jan Křtitel Vaňhal

(1739–1813)

Praeambulum C-dur

Fuga C-dur

Benedetto Marcello

(1686–1739)

Adagio (Koncert c-moll)

transkrypcja Luigiego Celeghiniego

Vincenzo Bellini

(1801–1835)

Sonata per organo

Josef Klička

(1855–1937)

Fantazja nr II na temat
poematu symfonicznego
Wyszehrad Bedřicha Smetany

Bohuslav Martinů

(1890–1959)

Vigilie

Petr Eben

(1929–2007)

The Sweet Chains of Love
from *The Labyrinth of the World*
and *Paradise of the Heart*

Hana Bartošová

Znakomita organistka i propagatorka muzyki czeskiej za granicą. Studiowała organistykę w Konserwatorium Muzycznym w Brnie w klasie prof. Josefa Pukla oraz na Akademii Muzycznej w Brnie w klasie prof. Aleny Veseláj. W czasie studiów brała udział w krajowych i międzynarodowych konkursach, zdobywając liczne nagrody i wyróżnienia. Uczestniczyła w wielu kursach mistrzowskich prowadzonych przez światowej sławy organistów, takich jak: Flora Peetersa, Luigiego Celeghina, Michaela Schneidera i Gastona Litaizego. Wachlarz repertuarowy poszerzyła o kolejne zainteresowania i fascynacje, czyli studia muzyki barokowej na historycznych instrumentach. Bywa odtwórczynią premierowych

fol. archiwum Artystki

wykonań utworów autorstwa kompozytorów z okolic Brna takich jak: Vladimír Werner, František Emmert, Zdeněk Pololáník i Milan Slimáček.

Zajmuje się pracą pedagogiczną w zakresie gry organowej i często zapraszana jest do udziału w pracach jury podczas festiwali artystycznych, aby oceniać wykonania młodych muzyków.

Do najciekawszych wydarzeń w jej karierze zalicza się udział m.in.: w XXV Festiwalu Muzyki Organowej w Sant Elpidio we Włoszech pod patronatem Ennio Morricone, Dniach Kultury Czeskiej w Nancy we Francji, Uroczystych Koncertach z okazji Posiedzenia Rady Bezpieczeństwa UE w Pradze, „Koncercie dla Europy” w Katedrze św. Stefana w Wiedniu oraz Nocnym Festiwalu Organowym w Bukareszcie. W Stanach Zjednoczonych zadebiutowała na uroczystościach z okazji 150. rocznicy budowy kościoła św. Wacława w Spillville w Stanie Iowa, będącego najstarszym kościołem katolickim w Stanach Zjednoczonych i słynącym z historycznych organów, na których latem 1893 roku grywał Antonin Dvořák.

Koncertuje na festiwalach w kraju i za granicą. Współpracuje z wieloma solistami i muzykami, jak i również z radiem i telewizją, dla których powstały nagrania dostępne na płytach CD.

Pełni funkcję Dyrektora Artystycznego Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Organowej w Brnie.

Tocatta i fuga d-moll to chyba największy „przebój” muzyki Johanna Sebastiana Bacha, który każdy (nawet nie zawsze świadomie znając jego pochodzenie) słyszał. Ten utwór otworzy trzeci koncert Festiwalu, który połączy 34 głosy nowosądeckich organów z głosem ludzkim. Stąd w programie znalazł się cykl pieśni Josefa Rheinbergera *Sech religiose Gesänge*, niezwykle emocjonalnych w swoim modlitewnym skupieniu, z przepięknym *Ave Maria*, zwińczającym całość. Ten późnoromantyczny kompozytor specjalizował się w muzyce religijnej. Na muzyce Bacha wzorował się niemiecki kompozytor Max Reger, za swoje główne pole działalności twórczej obierając muzykę organową. W programie koncertu znajdzie się miejsce dla jego dwóch pieśni z opusu 105. I jeszcze jedno *Ave Maria*, lecz tym razem Mariana Sawy, polskiego kompozytora, organisty i muzykologa, zmarłego 10 lat temu. Oczywiście podczas trzeciego koncertu organy solo zabrzmiały nie tylko w muzyce Bacha. W sferze zainteresowań występującego organisty jest przecież muzyka rosyjska, a na płycie dołączonej do jego książki *Geneza i tradycje rosyjskiej muzyki organowej* znajdziemy między innymi *Passacaglia* z opery *Katarzyna Izmałowa* Dmitrija Szostakowicza, które zabrzmiały także w Nowym Sączu. W programie znajdują się również: *Tocatta*, francuskiego wirtuoza organów i mistrza improwizacji – Eugèna Gigouta oraz najbardziej znany *Chorał a-moll* Cesára Francka, belgijskiego XIX-wiecznego kompozytora. Powstał w ostatnim roku życia twórcy, który swoimi utworami zapoczątkował „symfoniizm organowy”, traktujący głosy organów na równi z orkiestrą symfoniczną.

30 lipca (czwartek), godz. 19.15

NIEZWYKŁE GŁOSY

Lilianna ZALESIŃSKA – mezzosopran (Polska)

Jan BOKSZCZANIN – organy (Polska)

Johann Sebastian Bach

(1685–1750)

Toccata i fuga d-moll BWV 565

Josef Rheinberger

(1839–1901)

z cyklu *Sechs religiöse Gesänge*
Sehet, welche Liebe (Adagio non troppo)
Ich bin des Herrn (Con moto)
Wenn Alle untreu (Tempo moderato)

Cesár Franck

(1822–1890)

Chorał a-moll

Josef Rheinberger

(1839–1901)

z cyklu *Sechs religiöse Gesänge*
Vater unser (Andante molto)
Nachtgebet (Andante)
Ave Maria (Andantino)

Dmitrij Szostakowicz

(1906–1975)

Passacaglia z opery Katarzyna Izmałowa

Max Reger

(1873–1916)

Dwie pieśni op. 105

Meine Seele ist still zu Gott

Ich sehe dich in tausend Bildern

Eugène Gigout

(1844–1925)

Toccata h-moll

Marian Sawa

(1937–2005)

Ave Maria nr 1

Lilianna Zalesińska

(mezzosopran)

Absolwentka Uniwersytetu Warszawskiego na kierunku historia sztuki oraz Akademii Muzycznej w Łodzi, którą ukończyła z wyróżnieniem. Naukę kontynuowała na studiach podyplomowych w Universität für Musik und darstellende Kunst w Wiedniu, które w 2008 roku ukończyła także z wyróżnieniem. Studiowała śpiew u prof. KS Marjany Lipovsek i prof. Udo Reinemanna. Brała udział w kursach mistrzowskich: Teresy Żylis-Gary, Alfreda Burgstallera, Raúla Jiménez, Claudii Eder, Heleny Łazarskiej oraz w międzynarodowych kursach mistrzowskich poświęconych interpretacji pieśni, pracując z: Peterem Schreierem, Hartmutem Höllem, Rogerem Vignolesem, Edith Wiens, Konradem Richterem, Mitsuko Shirai, Ursulą Kryger i Maciejem Pikulskim.

Laureatka polskich i zagranicznych konkursów wokalnych, w tym I nagrody w Międzynarodowym Konkursie Pieśniarskim w Niemczech (Kolonja 2011),

Międzynarodowego Konkursu Opery Kameralnej w Rheinsbergu (Niemcy), w którym wygrana umożliwiła jej debiut sceniczny w partii Mathildy, w operze *Ottona* Georga Friedricha Händla, w reżyserii Harry'ego Kuplera. Występ śpiewaczki zaowocował angażem w kolejnych przedsięwzięciach, m.in. w pierwszym od 1827 roku wystawieniu belcantowej opery *Boabdil, Re di Granata* Giuseppe Balducciego, w którym śpiewała partię tytułową oraz w bożonarodzeniowym cyklu przedstawień opery *Jaś i Małgosia* Engelberta Humperdincka (dwie role: Matki i Czarownicy). Wystąpiła w II Symfonii c-moll *Zmartwychwstanie* Gustava Mahlera

pod batutą Tadeusza Wojciechowskiego oraz w *Stabat Mater* Josepha Haydna podczas Roku Haydna we Francji. Brała udział w wielu międzynarodowych festiwalach w kraju i za granicą. Jeden z jej recitali w Kolonii (Niemcy) odbył się pod patronatem światowej sławy śpiewaka Dietricha Fischer-Dieskaua.

Artystka brała udział w wykonaniach utworów współczesnych, w tym prapremierach, organizowanych przez Międzynarodowe Towarzystwo Muzyki Współczesnej (ISCM) i Związek Kompozytorów Austriackich na tak prestiżowych scenach jak wiedeński Konzerthaus. Dwukrotnie śpiewała w koncercie inauguracyjnym Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej Warszawska Jesień w Filharmonii Narodowej w Warszawie. Wystąpiła także z recitalem

fot. Sebastian Grzywa

jako *Prestigious Guest* podczas Międzynarodowego Tygodnia Muzyki Nowej (SIMN) – największego festiwalu muzyki współczesnej w Rumunii.

Otrzymała stypendium artystyczne Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP, Rządu Włoskiego oraz szwajcarskiej Fundacji Dr Roberta i Liny Thyll-Dürr, promującej muzyczne talenty.

Jan Bokszczanin

Absolwent Państwowej Szkoły Muzycznej II stopnia im. Józefa Elsnera w Warszawie w klasie organów prof. Magdaleny Czajki, a następnie Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie prof. Joachima Grubicha (2000). W latach 2002-2003 był stypendystą doktoranckim w University of North Texas (USA) w klasie organów prof. Jessego E. Eschbacha. Odbywał także zajęcia w ramach Zespołu Kameralnego i Praktyki Gry Barokowej pod kierunkiem prof. Lenory McCroskey (studentki Gustava Leonhardta). W 2006 uzyskał stopień doktora, a w 2013 doktora habilitowanego sztuki. Uczestniczył w licznych kursach mistrzowskich prowadzonych przez profesorów, takich jak: Guy Bovet (Szwajcaria), James David Christie (USA), Aleksander Fisejski (Rosja), Bernhard Haas (Niemcy), Zsigmont Szathmary (Węgry) oraz Harald Vogel (Niemcy).

Koncertuje w kraju i za granicą, m.in.: na Białorusi, w Danii, Finlandii, na Litwie, w Niemczech, Rosji oraz USA. Współpracuje z wieloma zespołami kameralnymi i orkiestrami, m.in.: z Concerto Avenna, Camerata Vistula, Musicae Antiquae Collegium Varsoviense, Państwową Akademicką Orkiestrą Symfoniczną Republiki Białoruskiej, Filharmonią Kameralną im. Witolda Lutosławskiego w Łomży.

fot. Andrzej Rumianowski

Nagrał piętnaście płyt CD z muzyką organową (siedem solowych), w których jest liderem i autorem koncepcji artystycznej. Jedna z nich otrzymała I nagrodę na Międzynarodowym Festiwalu Filmów i Multimedków – Niepokalanów 2000, a cztery inne były nominowane do nagrody Fryderyki.

Wielu współczesnych kompozytorów pisało dla niego swoje utwory i aranżacje, m.in.: Marian Sawa, Adam Sławiński, Paweł Łukaszewski, Miłosz Bembinow, Dariusz Przybylski, Weronika Ratusińska, Krzysztof Herdzin, Ryszard Borowski. Dokonał prawykonań blisko 40 utworów organowych, z których połowa to także prawykonań fonograficzne.

Autor książki *Geneza i tradycje rosyjskiej muzyki organowej*, a także redaktor kilku dodatków nutowych zamieszczonych w periodyku „Liturgia Sacra”. Na przełomie 2007–2008 pod jego redakcją w Wydawnictwie Polihymnia w Lublinie ukazały się cztery zeszyty z utworami Mariana Sawy.

Prowadził odczyty podczas międzynarodowych konferencji, m.in.: w Moskwie (Rosyjska Akademia Muzyczna), Lublinie (Lubelskie Forum Sztuki Współczesnej), Łodzi oraz trzykrotnie w Kazimierzu Dolnym, jak również kursy mistrzowskie w Mińsku czy w Nowosybirsku. Brał także udział w obradach jury Międzynarodowego Konkursu Young Organ Competition w Moskwie, organizowanego przez Akademicki College przy Moskiewskim Konserwatorium im. Piotra Czajkowskiego.

Jest dyrektorem artystycznym Festiwalu Muzyki Organowej i Kameralnej, m.in.: Legionowskiego, Praskiego (katedra Warszawsko-Praska), Ursynowskiego oraz kilku innych cykli koncertowych.

Pełni funkcję adiunkta na Uniwersytecie Muzycznym im. Fryderyka Chopina (filia Białystok).

W czwartym koncercie Bachów będzie dwóch, obok Johanna Sebastiana jego syn – Carl Philipp Emanuel – zwany Bachem berlińskim lub hamburskim. Jest autorem prawie 900 utworów. Komponował przede wszystkim utwory na klawesyn, którego był wybitnym wirtuozem. Skomponował prawie dwieście sonat na instrumenty klawiszowe, przyczyniając się do ewolucji tej formy.

Skoro jednak koncert jest recitalem gościa ze Słowacji, więc nie może zabraknąć muzyki z jego kraju. Ján Levoslav Bella komponował w stylu narodowym, odwołując się zgodnie z modą romantyczną, do folkloru. Był pod ogromnym wpływem twórczości Roberta Schumanna, Ryszarda Wagnera i Bedřicha Smetany. Jego muzyka znalazła uznanie w oczach mu współczesnych. Pisał pieśni, muzykę religijną, kameralną i symfoniczną. To dla niego Ryszard Wagner napisał libretto do opery *Wieland der Schmied*. W ostatnich latach jego twórczość została przypomniana poprzez kompletne nagrania muzyki kameralnej i organowej, przygotowane przez Hudobné Centrum w Bratysławie.

Muzykę francuską podczas Festiwalu reprezentować będzie Joseph Bonnet, jeden z najważniejszych francuskich organistów. Już jako 14-latek był oficjalnym organistą w kilku kościołach. Jego koncerty zachwycały tłumy, przez szereg lat koncertował także w Stanach Zjednoczonych. Podczas II wojny światowej wyemigrował do Kanady, gdzie pozostał do śmierci.

Koncert zamknie muzyka Franciszka Liszta. Zabrzmie część *Lat pielgrzymstwa: Angélus! Prière aux anges gardiens*, dedykowana Danieli von Bülow, wnuczce Liszta. Na zakończenie – hołd dla Bacha, *Preludium i fuga na temat B-A-C-H*.

13 sierpnia (czwartek), godz. 19.15

BACH, LECZ NIE TYLKO

Imrich SZABÓ – organy (Słowacja)

Johann Sebastian Bach

(1685–1750)

Preludium i fuga h-moll BWV 544

Carl Philipp Emmanuel Bach

(1714–1788)

Sonata a-moll, Wq 70/4

Allegro assai

Adagio

Allegro

Ján Levoslav Bella

(1843–1936)

Fantazja-sonata d-moll

Allegro moderato

Andante

Allegro

Joseph Bonnet

(1884–1944)

Matin Provençal, op.3 No. 2

Franz Liszt

(1811–1886)

Angelus! Prière aux anges gardiens

Preludium i fuga na temat B-A-C-H

fot. archiwum Artysty

Imrich Szabó

Wybitny słowacki organista i pedagog. Urodził się w 1956 roku w miejscowości Nowe Zamki. Rozpoczął naukę gry na organach u Istvána Barótiego w Budapeszcie. Studiował w Wyższej Szkole Sztuki Muzycznej w Bratysławie u profesorów: Ferdinanda Klindy i Ivana Sokola. Po ukończeniu studiów otrzymał stypendium słowackiego Musikfonds. Jest laureatem trzeciej nagrody Międzynarodowego Konkursu Organowego *Praska Wiosna* w Pradze (1979). Podczas Międzynarodowego Konkursu Organowego Liszta w Budapeszcie w 1983 został wyróżniony za najlepszą interpretację współczesnej kompozycji oraz zdobył pierwsze miejsce podczas Krajowego Konkursu Interpretacji Muzycznej

w Pieszczanach (Słowacja). Koncertował w wielu europejskich krajach – Niemczech, Francji (Katedra Notre-Dame de Paris, Bazylika św. Sernina, Tuluza), Szwajcarii (Katedra w Lozannie), Polsce, Czechach, na Węgrzech, w Szwecji, Wielkiej Brytanii, Austrii, Rumunii, Bułgarii, na Łotwie, w Armenii oraz Gruzji. Zrealizował wiele nagrań radiowych i telewizyjnych.

Wydaje płyty CD w wytwórniach Opus, Diskant, Pacific Music, Panton, Intercord oraz dla Słowackiego i Czeskiego Radia. Działa jako redaktor audycji organowych organizowanych przez Słowackie Radio oraz doradca przy rekonstrukcjach zabytkowych organów.

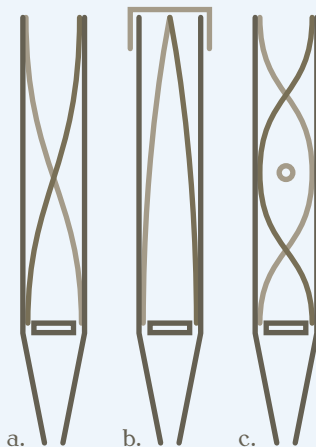
W latach 1988-2003 uczył gry na organach w konserwatorium muzycznym w Bratysławie. Od 1995 roku pracuje jako pedagog w Wyższej Szkole Sztuk Scenicznych w Bratysławie, obecnie na stanowisku docenta.

MINI SŁOWNICZEK ORGANOWY

Na podstawie *Amatorskiego Leksykonu Organowego*
autor Konrad Zacharski, Wadowice 2009

AKUSTYCZNY TYP PISZCZAŁKI – rodzaj **piszczałki** określanej ze względu na jej właściwości akustyczne, czyli na sposób powstawania w jej **korpusie fali głosowej**, z uwzględnieniem m.in. miejsc w których powstają **strzałki** i **węzły fali stojącej**; ze względu na właściwości akustyczne wyróżnia się: **piszczałki otwarte**, **piszczałki kryte** oraz **piszczałki przedmuchiwane**.

DUDNIENIE – zjawisko akustyczne polegające na występowaniu cyklicznych zmian amplitudy **dźwięku** (tj. następującym po sobie wzmacnianiu i osłabianiu dźwięku), będących efektem nakładania się dwóch **fali głosowych** o zbliżonych **częstotliwościach**; efekt dudnienia wykorzystywany jest

akustyczne typy piszczałek i powstające w nich fale stojące (tylko dla tonu zasadniczego):

- a – piszczałka otwarta,
- b – piszczałka kryta,
- c – piszczałka przedęta

np. przy **strojeniu organów** (im różnica między dwoma częstotliwościami jest mniejsza tym dudnienie większe, a zanika ono dopiero przy całkowitym wyrównaniu częstotliwości)

KUKUŁKA – jeden z tzw. **rejestrów mechanicznych**; zestaw złożony z dwóch **piszczałek** o szerokiej **menzurze** (nastrojonych w interwale z przedziału tercja mała – kwarta czysta) oraz urządzenia mechaniczno-pneumatycznego bądź elektrycznego, dostarczającego sprężone powietrze na przemian do obydwu piszczałek, co daje efekt dźwiękowy przypominający kukanie kukułki.

KOTARA – *firanka*, ażurowa drewniana zasłona (często zdobiona), będąca elementem wystroju **prospektu**, stosowana np. w razie potrzeby ukrycia nierównej długości **korpusów piszczałek**.

Kotara

LANTRYKOWANIE – malowanie powierzchni (zwłaszcza wewnętrznych) **piszczałek drewnianych** klejem lub farbą klejową, co m.in. pozwala zapobiec drążeniu przez owady kanałów od wnętrza piszczałek (gdzie trudniej jest usuwać tego typu uszkodzenia).

PUNCOWANIE - metoda ozdabiania przedmiotów metalowych (w tym **piszczałek**) polegająca na wybijaniu na ich powierzchni wzorów składających się z punktów, gwiazdek bądź innych detali, za pomocą specjalnego stalowego narzędzia, tzw. puncy.

TRANSPERA

TRANSMISJE
I RETRANSMISJE
OPER I BALETÓW
Z RENOMOWANYCH
EUROPEJSKICH
TEATRÓW I FESTIWALI

15 LIPCA (ŚRODA) 2015 // 21.00

CARMEN GEORGE BIZET

FESTIVAL EURO MEDITERRANEO TEATRO ANTICO TAORMINA, SYCYLIA
OPERA W CZTERECH AKTACH
TRANSMISJA LIVE: 3H 25 MIN.

Libretto: Henri Meilhac i Ludovic Halévy
na podstawie powieści Prospera Mérimée

Dyrygent: **Myron Michailidis**
Reżyseria: **Enrico Castiglione**
Kostiumy: **Sonia Cammarata**

Występują m.in.:

Carmen: Elena Maximova
Don José: Giancarlo Monsalve
Micaëla: Isabel Rey
Escamillo: Michael Bachtadze

Balet, Chór i Orkiestra
Taormina Opera Festival

A close-up, high-angle photograph of a wooden desk. On the left, a wooden pen holder contains several black pens with conical tips. In the center, a red book with gold-colored corners sits on a wooden shelf. To the right, a wooden keyboard with light-colored keys is visible. The desk is made of light-colored wood with a natural grain. The lighting is soft, highlighting the textures of the wood and the smooth surface of the pens and book.

L'arte
Organica